

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์ (analytical research) ในเรื่อง ความรู้และการปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ของผู้ใช้แรงงานชายที่ทำงานในโรงงาน อุตสาหกรรมธานีนครคอนเดนเซอร์ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 138 คน โดยได้ทำการเลือกกลุ่ม ตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ การปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ และหาความสัมพันธ์ ระหว่างความรู้ เรื่องโรคเอดส์และการปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วนคือแบบบันทึกข้อมูล ทั่วไป และแบบสอบถามความรู้เรื่องโรคเอดส์และการปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาทฤษฎีและผลงานวิจัยต่าง ๆ โดยได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน หลังจากนั้นได้แก้ไขปรับปรุง และนำไปทดลองใช้กับผู้ใช้แรงงานชาย บริษัทอินน์คอม เทคโนโลยี นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยคำนวณจากสูตรของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson)

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง แล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Science for Personal Computer) ในส่วนของข้อมูลทั่วไปใช้สถิติร้อยละ ส่วนในเรื่องของความรู้เรื่องโรคเอดส์และการปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์วิเคราะห์ โดยใช้ค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องโรคเอดส์และการปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ คำนวณโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและแหล่งข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคเอดส์

ร้อยละ 78.3 ของกลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 25 - 34 ปี มีสถานภาพสมรสเป็นโสด ร้อยละ 57.3 จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ร้อยละ 58.0 มีเชื้อชาติไทย นับถือศาสนาพุทธ ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ ส่วนในเรื่องของการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์/วิทยุมากที่สุดคือ ร้อยละ 92.8 รองลงมา คือจากวารสาร/หนังสือพิมพ์ ร้อยละ 84.1 ส่วนข่าวสารที่ได้รับจากแพทย์ พยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ สาธารณสุขมีร้อยละ 39.1 และข่าวสารที่ได้รับจากคลินิคนิตินามมีเพียง ร้อยละ 0.7 เท่านั้น

ส่วนที่ 2 ความรู้เรื่องโรคเอดส์

ความรู้เรื่องโรคเอดส์ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ พบว่า ความรู้ของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางคือ ร้อยละ 81.2 รองลงมาคือมีความรู้น้อย ร้อยละ 10.8 และ มีความรู้มากเพียง ร้อยละ 8.0

รายละเอียดของความรู้เรื่องโรคเอดส์ได้แบ่งออกเป็น 4 ส่วนด้วยกันคือ ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์โดยทั่วไป ความรู้เกี่ยวกับอาการของโรคเอดส์ ความรู้เกี่ยวกับการติดต่อของโรคเอดส์ และความรู้ในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์

ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์โดยทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ได้ถูกต้องมากที่สุดคือโรคเอดส์เป็นโรคที่ทำให้ระบบภูมิคุ้มกันบกพร่อง รองลงมาคือ โรคเอดส์เป็นโรคติดต่อชนิดหนึ่ง และผู้ติดเชื้อเอดส์ไม่ควรบริจาดโลหิต สำหรับคำถามที่ว่าผู้ติดเชื้อเอดส์จะมีเชื้อโรคเอดส์ตลอดชีวิตและปัจจุบันไม่มียารักษาโรคเอดส์ให้หายขาดได้นั้น มีกลุ่มตัวอย่างตอบได้ถูกต้องจำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ 90.6 ส่วนความรู้ทั่วไปที่กลุ่มตัวอย่างตอบได้ถูกต้องน้อยที่สุดคือ เรื่องที่ผู้ติดเชื้อเอดส์ทุกคนจะกลายเป็นโรคเอดส์ได้ภายใน 1 ปี สำหรับความรู้เรื่องวัคซีนป้องกันโรคเอดส์กับระยะเวลาหลังติดเชื้อที่สามารถตรวจพบผลเลือดบวก ได้พบว่ากลุ่มตัวอย่างตอบไม่ทราบมากที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับอาการของโรคเอดส์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ถูกต้องมากที่สุดในเรื่องที่ว่าผู้ได้รับเชื้อโรคเอดส์ในระยะแรกอาจยังไม่มีอาการ ส่วนที่ตอบถูกต้องลงมาคือผู้ได้รับเชื้อเอดส์จะยังไม่มีอาการทันทีทุกคน อาการแสดงของโรคเอดส์คือ ต่อม้ำเหลืองทั่วตัวโต ท้องเดินเรื้อรัง มีฝ้าขาวที่ลิ้น มีไขเรื้อรัง หรือไอเรื้อรัง และผู้ติดเชื้อเอดส์ในที่สุดจะมีอาการทุกคน

ความรู้เกี่ยวกับการติดต่อของเชื้อโรคเอดส์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ว่าโรคเอดส์ติดต่อได้โดยใช้เข็มฉีดยาเสฟติดที่กันเปื้อนเชื้อเอดส์ร่วมกันและจากการรับเลือดที่มีเชื้อเอดส์ รองลงมาทราบว่าโรคเอดส์ติดต่อได้โดยการร่วมเพศกับบุคคลที่มีเชื้อเอดส์อยู่ในตัว และผู้ที่ติดเชื้อโรคเอดส์ แต่ยังไม่แสดงอาการสามารถแพร่เชื้อได้ มีบางส่วนที่ตอบว่าโรคเอดส์ติดต่อได้จากการว่ายน้ำร่วมกับคนที่ติดเชื้อเอดส์ และจากการกอดหรือสัมผัสร่างกายภายนอกของผู้ติดเชื้อโรคเอดส์

ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ว่าโรคเอดส์สามารถป้องกันได้โดยหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลเสี่ยง และใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งขณะมีเพศสัมพันธ์กับผู้ที่ไม่ใช่ภรรยา นอกจากนี้มีจำนวนหนึ่งที่ตอบได้ถูกต้องว่า การงดเว้นการใช้ของใช้ส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น เช่น แปรงสีฟัน ไม้ขีด โคนหนวด และเข็มเจาะหูเป็นการป้องกันโรคเอดส์ได้

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์

คะแนนการปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับรายละเอียดของการปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์นั้น แบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ การใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ วิธีการใช้ถุงยางอนามัย (กรณีที่เคยใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์) และการปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์

ในเรื่องของการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นที่ไม่ใช่ภรรยาหรือคนรัก แต่มีจำนวนน้อยที่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งขณะมีเพศสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างบางคนเคยมีเพศสัมพันธ์กับชายรักร่วมเพศ ในจำนวนนี้

มีจำนวนครั้งหนึ่งของผู้เคยมีเพศสัมพันธ์กับชายรักร่วมเพศที่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง ส่วนในเรื่องของการมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนักนั้น มีกลุ่มตัวอย่างเพียงส่วนน้อยที่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง

สำหรับวิธีการใช้ถุงยางอนามัยนั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปฏิบัติได้ถูกต้องในเรื่องการไม่ตัดปลายถุงยางอนามัยขณะใช้ในการร่วมเพศ ไม่ให้ชำรุด มีการสวมถุงยางตั้งแต่เริ่มร่วมเพศ และตรวจวันเดือนปี ที่หมดอายุของถุงยางก่อนใช้ มีบางส่วนที่ตรวจคุณภาพถุงยางอนามัยว่าไม่รั่ว เก็บไว้ในที่เย็นและแห้ง และถอดถุงยางอนามัยออกในขณะที่อวัยวะเพศยังแข็งตัวอยู่

ส่วนการปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์นั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ได้ถูกต้องในเรื่องต่อไปนี้คือ การไม่ใช้เข็มเจาะหูร่วมกับคนอื่น การไม่ใช้เข็มฉีดยาร่วมกับผู้อื่น ยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นเลือด การไม่เสพยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นเลือด การไม่สีกลายตามตัว และการไม่ใช้แปรงสีฟันร่วมกับคนอื่น แต่ก็ยังมีกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่งที่มีการปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ไม่ถูกต้องในเรื่องการสัมผัสเลือดผู้อื่นขณะที่มีบาดแผล การมีเพศสัมพันธ์โดยการใช้นิ้วปากและการใช้ใบมีดโกนหนวดร่วมกับคนอื่น

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ และการปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ความรู้และการปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ ไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $p\text{-value} > 0.05$ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ใช้แรงงานชายที่มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์มากจะปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ได้ดีกว่าผู้ใช้แรงงานชายที่มีความรู้น้อย

อภิปรายผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและแหล่งข่าวสารเรื่องโรคเอดส์

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25-34 ปี ซึ่งเป็นวัยแรงงานและมีสถานภาพสมรสเป็นโสด จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษาเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาจบระดับมัธยม ส่วนที่จบจากชั้นประถมและอุดมศึกษามีเพียงส่วนน้อย ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะงานภายในโรงงานเป็นประเภท

อุตสาหกรรมมีการใช้ทักษะความรู้ ความสามารถ ในระดับต่าง ๆ กัน จึงจำเป็นต้องอาศัย บุคคล
ที่มีการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะกับงานในแต่ละหน้าที่ นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่าง
ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ แต่ก็มีบางส่วนมาจากภาคอื่นของประเทศซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ที่
มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคเหนือก็มักจะทำงานอยู่ในท้องถิ่นของตน และจะเห็นได้ว่ามีบางส่วนที่ต้อง
ย้ายที่อยู่เพื่อประกอบอาชีพ ในสถานที่ที่มีความเจริญมากกว่าถิ่นกำเนิดของตน นอกจากนี้ผู้ใช้แรง
งานอาจมีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ทำงานอยู่เสมอ แสดงให้เห็นว่าการทำงานในโรงงานมีความไม่
แน่นอนในด้านสวัสดิการ ความปลอดภัย และค่าจ้างทำให้มีการเปลี่ยนแปลงจำนวนผู้ใช้แรงงานอยู่
ตลอดเวลา

สำหรับแหล่งข่าวสารเรื่องโรคเอดส์นั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารจาก
โทรทัศน์/วิทยุ รองลงมาเป็นวารสาร/หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ/โปสเตอร์ และหนังสือวิชาการ
ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนิภา วิจิตร และพิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์ (2535) เรื่องการ
รับรู้พฤติกรรมเสี่ยง และทัศนคติต่อการตระหนักถึงการป้องกันโรคเอดส์ของกลุ่มเยาวชนไทยใน
สถาบันการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 800 คน เป็นชาย 327 คน เป็นหญิง 473 คน อายุ
ระหว่าง 15-24 ปี พบว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารเรื่องโรคเอดส์จากโทรทัศน์มากที่สุด รองลง
มาคือวิทยุกระจายเสียง และหนังสือพิมพ์ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันระบบการสื่อสาร
ดังกล่าวมีการพัฒนาและกระจายสู่ประชาชนอย่างทั่วถึง รวมทั้งมีอิทธิพลต่อความคิด ความเข้าใจ
และพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคล และจากการศึกษาของ สุธาดี เบญจวงศ์ (2524) เรื่อง
ความเชื่อและความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาศึกษาชั้น
สูงในวิทยาลัยครู จำนวน 379 คน ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศ
จากสถาบันการศึกษาเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ วารสาร หนังสือพิมพ์ แบบเรียน ภาพยนตร์
โทรทัศน์ และครอบครัว

2. ความรู้เรื่องโรคเอดส์

ความรู้เรื่องโรคเอดส์โดยรวม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ปานกลางคือ
ร้อยละ 81.2 และมีเพียง ร้อยละ 8.0 เท่านั้นที่มีความรู้มาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ
สมร อริยานชิตกุล (2534) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ เจตคติ พฤติกรรมเกี่ยวกับโรคเอดส์ของ

นักเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 400 คน ในกรุงเทพฯ และพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องโรคเอดส์ในระดับปานกลาง แต่จากการศึกษาของสวีโล แสงวัฒน์ (2533) เรื่องความรู้และการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และการติดยาเสพติดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกินเมทธาโดนของผู้ติดยาเสพติดเข้าเส้นเลือด จำนวน 309 คน พบว่าส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องโรคเอดส์ถูกต้อง

2.1 ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์โดยทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทราบว่าโรคเอดส์เป็นโรคที่ทำให้ระบบภูมิคุ้มกันบกพร่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เอ็มพร ทองกระจาย และคณะ (2535) เรื่องความรู้ ที่ทัศนคติเกี่ยวกับเอดส์และพฤติกรรมทางเพศในกลุ่มเยาวชน โรงเรียนมัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา สังกัดรัฐบาลและเอกชนจำนวน 106 คน ที่พบว่ากลุ่มเยาวชนส่วนใหญ่รู้ว่าเอดส์เป็นโรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง นอกจากนี้ยังทราบว่าโรคเอดส์เป็นโรคติดต่อชนิดหนึ่ง ผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ไม่ควรบริจาคโลหิต เชื้อโรคเอดส์จะอยู่ในเลือด น้ำเหลือง น้ำอสุจิ และน้ำในช่องคลอด แต่กลุ่มตัวอย่างยังมีความรู้ น้อยในเรื่องของวัคซีนป้องกันโรคเอดส์ ระยะเวลาหลังการติดเชื้อที่สามารถตรวจพบผลเลือดบวก และการไม่โอกาสติดเอดส์อันเนื่องมาจากการบริจาคโลหิต แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ อย่างกว้าง ๆ แต่ไม่ทราบรายละเอียดเท่าใดนัก ประกอบกับความรู้ที่กลุ่มตัวอย่างได้รับมักจะมาจากการให้สชศึกษาโดยใช้สื่อการสอนที่เผยแพร่ตามโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นความรู้ อย่างกว้าง ๆ และไม่ได้กล่าวถึงรายละเอียดเท่าใดนักหรืออาจได้รับความรู้จากการบอกเล่าของบุคคลอื่น ทำให้ทราบข้อเท็จจริงเพียงบางส่วน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลสิทธิ์ แดงเปี่ยม และประยงค์ ลิมตระกูล (2526) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริมพฤติกรรมทางเพศที่มีผลต่อการเป็นภามีโรคของเด็กชายวัยรุ่น จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 458 คน ซึ่งมีอายุระหว่าง 15-19 ปี พบว่าความรู้เกี่ยวกับภามีโรคยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

2.2 ความรู้เกี่ยวกับอาการของโรคเอดส์

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทราบว่า ผู้ที่ได้รับเชื้อโรคเอดส์ในระยะแรกจะยังไม่ มีอาการ รองลงมาคือ ทราบว่าผู้ที่ได้รับเชื้อเอดส์จะยังไม่มีอาการทันทีทุกคน อาการแสดงของโรคเอดส์ ซึ่งได้แก่ ต่อมทอนซิลอักเสบทั่วตัวโต ท้องเดินเรื้อรัง มีฝ้าขาวที่ลิ้น มีไข้เรื้อรัง หรือไอเรื้อรัง และผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ในที่สุดจะมีอาการแสดงให้เห็น ซึ่งอาการของโรคเอดส์อาจแตกต่างกันไป หรือไม่เป็นไปตามทฤษฎีทุกอย่าง เช่น การศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

(2535) ที่ศึกษาในสตรีซึ่งป่วยเป็นโรคเอดส์จะมีอาการชบุบม น้ำหนักลด เบื่ออาหาร อ่อนเพลีย ไม่สบาย เป็นไข้หลัง ต่อมาเกิดแผลเรื้อรังที่เท้ากลามเรื่อย ๆ เน่าและมีกลิ่นเหม็น ส่วนกรณีศึกษาของอรอนงค์ อินทรวิจิตร (2535) ในทารกอายุ 2 ขวบ ที่คลอดจากมารดาติดเชื้อโรคเอดส์ จะมีอาการชบุบม ทำทางขมิบเส้ร่า ยังเดินไม่ได้ ต่อมน้ำเหลืองใต้คางโตทั้งสองข้าง ตามตัวมีรอยผื่นแดง มีผิวหนังลอกกระจายตามตัว มีน้ำมูกเรื้อรังและหายใจติดขัด จะเห็นได้ว่าอาการของโรคเอดส์ในผู้ใหญ่และเด็กอาจแตกต่างกันไปและอาจไม่เป็นไปตามทฤษฎีทุกอย่าง

2.3 ความรู้เกี่ยวกับการติดต่อของเชื้อโรคเอดส์

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ถูกต้องเกี่ยวกับการติดต่อของเชื้อโรคเอดส์ดังนี้ โรคเอดส์สามารถติดต่อได้โดยการ ใช้เข็มฉีดยาปนเปื้อนเชื้อเอดส์ การรับเลือดที่มีเชื้อโรคเอดส์ และการร่วมเพศกับผู้มีเชื้อโรคเอดส์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พรณี ศิริวรรณานา และ ดาราวัตี พลอยเลื่อมแสง (2535) เรื่องความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ของสตรีมีครรภ์ที่มารับบริการฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลมหาธาธรเชียงใหม่จำนวน 194 ราย อายุเฉลี่ย 26.19 ปี พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สามารถตอบได้ถูกต้องว่า โรคเอดส์ติดต่อได้ทางเพศสัมพันธ์จากมารดาสู่ทารก จากการรับเลือด จากการใช้เข็มฉีดยาเสปนติร่วมกันและจากการผสมเทียม แต่ก็มีบางส่วนที่ตอบว่าโรคเอดส์สามารถติดต่อได้โดยการกุงกัก เช่นเดียวกับการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2535) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ เจตคติ และทักษะในการป้องกันโรคเอดส์ของชาวบ้าน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 216 คน ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทราบว่าโรคเอดส์ติดต่อได้ทางเข็มฉีดยา และการมีเพศสัมพันธ์ แต่ยังมีความรู้ไม่ถูกต้องในเรื่องที่ว่ายังสามารถนำเชื้อโรคเอดส์ได้ และการว่ายน้ำในสระเดียวกันกับผู้ที่ติดเชื้อโรคเอดส์จะติดเชื้อโรคได้ นอกจากนี้จากการศึกษาของ อัญชลี สิงหลต (2534) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ และเจตคติกับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพฯ จำนวน 999 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับหนทางการติดต่อของโรคเอดส์เพียงกว้าง ๆ เช่น รู้ว่าโรคเอดส์ติดต่อได้โดยการ ใช้เข็มฉีดยาเสปนติร่วมกัน การร่วมเพศ และการรับเลือดของผู้ที่มีเชื้อโรคเอดส์ ส่วนในด้านของหญิงโสเภณีก็ได้มีการศึกษาไว้ เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี (2535) ศึกษาเรื่องรูปแบบและกลวิธีที่เหมาะสมในการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ในหญิงโสเภณี จำนวน 200 คน จังหวัดอุดรธานี พบว่าหญิงโสเภณี

ในสำนักที่มีแนวร่วมต่อต้านโรคเอดส์ มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ด้านการติดต่อดีกว่าหญิงโสเภณีในสำนักที่ไม่มีแนวร่วมต่อต้านโรคเอดส์ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของ ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2535) เรื่องการเปิดเผยสภาพการติดเชื้อในจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่าง 38 ราย พบว่า ผู้ติดเชื้อเหล่านี้ทราบว่าโรคเอดส์ติดต่อกันได้ทางเพศสัมพันธ์ การใช้เข็มฉีดยาเสวนิตร่วมกันและทางเลือด

2.4 ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบได้ถูกต้องในเรื่องการป้องกันโรคเอดส์ โดยตอบได้ว่าการป้องกันโรคเอดส์ทำได้โดยไม่มีเพศสัมพันธ์กับบุคคลเสี่ยง เช่น โสเภณี ชายรักร่วมเพศ ผู้ติดยาเสวนิตชนิดฉีดเข้าเส้นเลือด การใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งขณะมีเพศสัมพันธ์กับผู้ที่ไม่ใช่ภรรยาหรือคนรัก การงดเว้นการใช้ของใช้ส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น เช่น ไม้ขีด โภชนาและเข็มเจาะหูและการหลีกเลี่ยงการร่วมเพศทางทวารหนัก ก็เป็นวิถีทางที่จะป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอุไรวรรณ วุฒานนท์ (2534) เรื่องพฤติกรรมป้องกันการป้องกันโรคเอดส์: ศึกษาเฉพาะกรณีหญิงอาชีพพิเศษในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในเรื่องการป้องกันโรคเอดส์ดี ส่วนการศึกษาของ ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ และคณะ (2535) เรื่องมิติทางสังคมของการใช้ถุงยางอนามัยในการให้บริการทางเพศ ของหญิงบริการอาชีพพิเศษในจังหวัดภาคเหนือ จำนวน 18 ราย และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ว่าถุงยางอนามัยจะสามารถป้องกันเอดส์ได้ นอกจากนี้การศึกษาของสุวิไล แสงวิวัฒน์ (2533) พบว่าผู้ติดยาเสวนิตส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์โดยการกินเมททาดอนครบกำหนด จะทำให้อัตราเสี่ยงในการติดเชื้อโรคเอดส์จากเข็มฉีดยาลดลง ส่วนการศึกษาของ อัญชลี สิงห์สุด (2534) พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ซึ่งเป็นนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ในกรุงเทพฯ มีความรู้ที่โรคเอดส์ป้องกันได้โดยไม่ใช่เข็มฉีดยาเสวนิตร่วมกันและใช้ถุงยางอนามัยป้องกันในเวลาร่วมเพศ แต่มีบางคนเข้าใจว่าผู้ที่ไม่มีอาการแสดงให้เห็นนั้นไม่สามารถแพร่เชื้อโรคเอดส์ได้ จึงไม่ต้องคอยป้องกันจากการศึกษาของอภัสสรีย์ ไชยคุณา และวิไล บุญประภา (2535) เรื่องความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมป้องกันเอดส์ของผู้ศึกษาต่อหลังระดับมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1,200 คน พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ที่กลุ่มตัวอย่างตอบถูกเป็นส่วนใหญ่คือทราบว่าไม่มีวัคซีนป้องกันโรคเอดส์ที่ได้ผล ส่วนการศึกษาของทวีศักดิ์ นพเกษรและคณะ (2535) เรื่องความรู้และการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์เบื้องต้น ในการติดตามศึกษาชายไทยภาคเหนือจำนวน 839 ราย อายุ

21-25 ปี โดยกลุ่มตัวอย่างคิดว่า การตรวจสุขภาพหญิงโสเภณีเป็นประจำจะช่วยป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ได้ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเป็นความคิดที่ต้องการควบคุมหญิงโสเภณีฝ่ายเดียว โดยไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันวิธอื่นร่วมด้วย ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์แก่ประชาชน ดังเช่นการศึกษาของบุนบา ใจกล้า (2533) พบว่าภายหลังการให้สุศึกษา เรื่องพฤติกรรมป้องกันการโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ของทหารเกณฑ์จังหวัดปราจีนบุรีแล้วกลุ่มตัวอย่างมีค่าคะแนนเฉลี่ยของความรู้ในพฤติกรรมป้องกันการโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์สูงกว่าก่อนให้สุศึกษา

3. การปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์

การปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์นั้น ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคเอดส์ในระดับปานกลาง กล่าวคือร้อยละ 65.2 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 19.6 และระดับไม่ดีร้อยละ 15.2 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการที่บุคคลจะปฏิบัติสิ่งใด ได้ถูกต้องเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ เช่น ความรู้ในเรื่องนั้น ประสบการณ์ในชีวิต ความเชื่อ วัฒนธรรมประเพณี หรือบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ โดยต้องอาศัยเวลาที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สำหรับในกลุ่มผู้ใช้แรงงานชาย จัดว่าเป็นกลุ่มเสี่ยง ทั้งนี้เนื่องจากสามารถทำงานมีเงินใช้ส่วนตัว มีอิสระในการเที่ยวเตร่คบเพื่อน ไม่มีกฎระเบียบเหมือนเมื่อเป็นนักเรียน บางคนมักอาศัยอยู่กับเพื่อนจึงถูกชักจูงได้ง่าย ประกอบกับความต้องการทางเพศของตนเอง จึงยากที่จะกำหนดการปฏิบัติและพฤติกรรมที่ถูกต้องทุกอย่าง ในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์นั้นก เริ่มตั้งแต่เรียนในโรงเรียน ดังเช่นการศึกษาของเออิมพร ทองกระจ่าง (2535) ที่พบว่านักเรียนอาชีวศึกษาชายคิดว่าเพื่อนร่วมโรงเรียนเคยมีประสบการณ์ทางเพศมาแล้วทั้งสิ้น การศึกษาของสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2535) ที่ได้ศึกษาชายไทยอายุ 24 ปี ทำงานเป็นพนักงานบริษัท ซึ่งพบว่าชายกลุ่มนี้เริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับผู้หญิงเมื่ออายุ 16 ปี โดยถูกเพื่อนชักชวนพอบมีงานทำก็เที่ยวมากขึ้น โดยจะมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการตามโรงแรม นอกจากนี้การศึกษาของ Brown L.K., Diclemente R.J. & Reyholds L. A. (1991) เรื่องการป้องกันการติดเชื้อ HIV ในกลุ่มวัยรุ่นประเทศอเมริกา ก็พบว่าพฤติกรรมเสี่ยงในการติดเชื้อ HIV ของวัยรุ่นขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะด้านความรู้ ความต้องการด้านจิตใจและพัฒนาการของร่างกาย

ในด้านการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคเอดส์เมื่อมีเพศสัมพันธ์และการใช้ถุงยางอนามัย นั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นที่ไม่ใช่ภรรยาหรือคนรักมาก่อน ในจำนวนนี้มีการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเพียง ร้อยละ 34.1 และไม่ใช่เลย ร้อยละ 4.9 สาเหตุของการไม่ใช้ถุงยางอนามัยอาจเกิดจากอิทธิพลของเพื่อน เพื่อต้องการแสดงถึงความเป็นชายอย่างแท้จริง การดื่มสุราจนเมเมา หรือจากการไม่เชื่อว่าถุงยางอนามัยสามารถป้องกันเอดส์ได้ จากการศึกษาของอากัสสรี ไชยคุณา และวิไล บุญญาประภา (2535) ที่พบว่าสาเหตุที่ผู้ศึกษาต่อหลังระดับมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ไม่ใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์กับหญิงโสเภณี เพราะความเข้าใจว่า ทำให้ลดความรู้สึกทางเพศ มีความมั่นใจว่าคู่ของตนจะไม่นำโรคมาให้ ความมั่นใจ ความกลัวว่าจะเสียบรรยาภาค คิดว่าไม่จำเป็น และไม่รู้จักวิธีใช้ ส่วนสาเหตุที่ใช้ก็เพื่อป้องกันการติดเชื้อเอดส์ รองลงมาคือป้องกันการตั้งครรภ์และสุดท้ายคือ คู่นอนขอให้ใช้ และการศึกษาของ วิรัชสิทธิ์ สิทธิไตรย์ (2535) เรื่องการสำรวจพฤติกรรมทางเพศและความเสี่ยงต่อการเกิดโรคเอดส์ในสังคมไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นชาวไทยพุทธอายุ 15-49 ปี พบว่าอายุเฉลี่ยของชายเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกคือ 17.2 ปี และมักจะมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการโดยไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัยหรือใช้บางครั้ง ส่วนการศึกษาของ ทวีศักดิ์ นพเกษร และคณะ (2535) เรื่องปัจจัยเสี่ยงการติดเชื้อเอดส์ในชายไทยภาคเหนือตอนบน อายุ 21-25 ปี จำนวน 1,116 คน พบว่ามีเพียงร้อยละ 43 ของกลุ่มตัวอย่างที่เคยร่วมเพศกับโสเภณี และได้ใช้ถุงยางอนามัยขณะร่วมเพศ แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเข้าใจว่าการใช้ถุงยางอนามัยไม่ได้ป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ ซึ่งทำให้ชายหนุ่มไทยภาคเหนือมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์สูง นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของ พัชริน ดำรงกิตติกุล และคณะ (2535) เรื่องพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ในกลุ่มนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 2,798 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างเคยมีเพศสัมพันธ์กับโสเภณีเฉลี่ยร้อยละ 75.7 โดยเริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุ 12 ปี และผู้ที่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งมีเพียงร้อยละ 33 เท่านั้น ในส่วนของหญิงบริการเองจะมีความเชื่อมั่นต่อบุคคลที่แน่ใจว่าไม่สามารถแพร่เชื้อเอดส์ได้ เช่น ขาประจำ แพน เจ้าของนายแต่งตัวดี ๆ ซึ่งจะได้รับการยกเว้นการใช้ถุงยางอนามัย นอกจากนี้ในต่างประเทศได้มีการศึกษาของ Boyer C. B. และ Kegeles S.M. (1991) เรื่องอัตราเสี่ยงต่อโรคเอดส์และการป้องกันในกลุ่มวัยรุ่นของอเมริกาพบว่ามีการใช้ถุงยางอนามัยกันน้อย ซึ่งทำให้อัตราการติดเชื้อเอดส์เพิ่มสูงขึ้น ในอดีตก่อนที่จะมีการระบาดของโรคเอดส์มีการ

ใช้ถุงยางอนามัยน้อยมาก แต่ในปัจจุบันหลังจากที่เอดส์ได้แพร่ระบาดเข้ามาในประเทศไทยก็ได้มีการรณรงค์ให้ใช้ถุงยางอนามัยในหญิงโสเภณี 100 % แต่ความสำเร็จในการใช้ถุงยางอนามัยนั้นขึ้นอยู่กับความร่วมมือของทั้งฝ่ายหญิงให้บริการและชายนักเที่ยว นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของ อูโรวรรณ วุฑฒานนท์ (2534) เรื่องพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ ที่ได้ศึกษาเฉพาะกรณีหญิงอาชีพพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเพียงส่วนน้อยที่ชักชวนให้ลูกค้าใช้ถุงยางอนามัยส่วนใหญ่แล้วจะขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของลูกค้า ความจำเป็นด้านการเงิน และความต้องการของลูกค้า ซึ่งในกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำหรือปานกลาง มักจะมองไม่เห็นความสำคัญของการป้องกันโรคเอดส์โดยการใช้ถุงยางอนามัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีเพศสัมพันธ์กับชายรักร่วมเพศ และมีการร่วมเพศทางทวารหนัก แม้จะมีจำนวนน้อยแต่ก็ถือเป็นพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์สูงดังเช่นการศึกษาของ เทพพนม เมืองแมน (2531, หน้า 1 อ้างใน อัญชลี สิงห์สุด, 2534, หน้า 69) เรื่องความรู้เจตคติของกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ พบว่า ร้อยละ 70 ของกลุ่มรักร่วมเพศยังร่วมเพศทางทวารหนักและใช้ถุงยางอนามัยป้องกันทุกครั้งเพียง ร้อยละ 19 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของทวีศักดิ์ นพเกษร และคณะ (2535) เรื่องความชุกของการติดเชื้อ HIV และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในชายไทยภาคเหนืออายุ 21 ปี จำนวน 202 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยเคยมีประสบการณ์ร่วมเพศทางทวารหนักกับเพศชายด้วยกัน โดยที่ ร้อยละ 50 ของกลุ่มตัวอย่างไม่เคยใช้หรือเคยใช้ถุงยางอนามัยเป็นบางครั้ง ได้มีการศึกษาของ อรอนงค์ นิยมธรรม (2533) เรื่องอ้อมโนทัศน์ของวัยรุ่นชายรักร่วมเพศกับวัยรุ่นชายรักร่วมเพศที่ ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันจำนวน 100 คน จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และมหาวิทยาลัยหอการค้า พบว่าวัยรุ่นชายรักร่วมเพศมักจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบคุ้มครองมากเกินไป ซึ่งจะเห็นได้ว่าแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวมีผลทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่เบี่ยงเบนหรือผิดธรรมชาติ

สำหรับวิธีการใช้ถุงยางอนามัยของกลุ่มตัวอย่างที่เคยมีเพศสัมพันธ์พบว่า ส่วนใหญ่มีการใช้ถุงยางอนามัยได้ถูกต้องกล่าวคือไม่ตัดปลายถุงยางอนามัยขณะร่วมเพศ ไม่ใช่ซ้ำ มีการสวมถุงยางอนามัยตั้งแต่เริ่มร่วมเพศ ตรวจวัน เดือน ปี ที่หมดอายุ และมีบางส่วนที่ใช้ถุงยางอนามัยถูกต้อง ในเรื่องการตรวจคุณภาพของถุงยางอนามัยว่าไม่รั่ว เก็บไว้ในที่เย็นและแห้ง และ

ถอดถุงยางอนามัยเมื่อเสร็จขณะอวัยวะเพศยังแข็งตัวอยู่ เนื่องจากความรู้ในเรื่องเหล่านี้มีก่ายทอดกันในกลุ่มเพื่อนที่เคยมีประสบการณ์ จากผู้ชายถุงยางอนามัย ซึ่งอาจให้ข้อมูลไม่ละเอียดพอหรือบางคนอาจทดลองใช้ด้วยตนเอง เพราะไม่กล้าขอคำแนะนำจากบุคคลอื่น ดังนั้นควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้อง เพื่อที่จะทำให้การป้องกันโรคเอดส์ได้ผลดียิ่งขึ้น ดังได้มีการศึกษาของ Salt H., Boyle M. & Ives J. (1990) เรื่องรูปแบบพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพเพื่อให้เข้าใจภาวะจิตสังคมในการใช้ถุงยางอนามัยของคนอเมริกัน ผลการศึกษาพบว่าในการให้คำแนะนำปรึกษาและป้องกันโรคเอดส์นั้น ควรนำการสอนวิธีใช้ถุงยางอนามัยมาเป็นพื้นฐานเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และใช้ป้องกันโรคเอดส์ ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ส่วนการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องในการป้องกันโรคเอดส์ คือ การใช้ใบมีดโกนหนวดร่วมกับผู้อื่น การมีเพศสัมพันธ์โดยการใช้นิ้ว การสัมผัสเลือดผู้อื่นขณะมีบาดแผล การสักลายตามร่างกาย การใช้เข็มเจาะหูร่วมกับคนอื่น และมีจำนวนหนึ่งที่ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นเลือด และใช้เข็มฉีดยาร่วมกับคนอื่น ซึ่งจากการศึกษาของศูนย์บำบัดรักษาเสพติดภาคเหนือ (2535) เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสเอดส์ของกลุ่มผู้ใช้สารเสพติดในบริเวณดอยตุง จังหวัดเชียงราย พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ผลเลือดบวก ร้อยละ 2.6 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสมร อริยานุชิตกุล (2534) เรื่องความรู้ เจตคติ พฤติกรรมเสี่ยงเกี่ยวกับโรคเอดส์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพฯ พบว่าเพศชายมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นโรคเอดส์สูงกว่าเพศหญิง ในด้านการเที่ยวสถานเริงรมย์ การเสพยาเสพติด การมีรักร่วมเพศ และรักต่างเพศ ส่วนในต่างประเทศได้มีคณะนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยจอห์น ฮอปกินส์ (Johns Hopkins University, 1991) ทำการศึกษาเรื่องการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ในผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นเลือด ประเทศอเมริกา โดยใช้ระยะเวลาการศึกษา 3 ปี จากการตรวจผลเลือดพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีผลเลือดที่ติดเชื้อเอดส์เพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 10 เป็นร้อยละ 65 ซึ่งในคนที่ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นเลือดนี้ หากไม่สามารถเลิกได้อย่างเด็ดขาดก็ควรมีวิธีป้องกันการติดเชื้อเอดส์อย่างอื่น เช่น การศึกษาของ Ljungberg B. et.al (1991) เรื่องการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ของผู้ใช้สารเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นเลือดในประเทศสวีเดน จำนวน 979 คน พบว่าโครงการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์โดยให้ผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นเลือดไม่ใช้เข็มหรือกระบอกฉีดยาร่วมกัน ทำให้การตรวจพบเชื้อโรคเอดส์ในเลือดมีเพียง ร้อยละ 1 ซึ่งต่างกับผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นเลือดในประเทศ

สแกนดิเนเวีย ที่ไม่ได้อยู่ในโครงการนี้พบอัตราการติดเชื้อโรคเอดส์ในกระแสเลือดถึง ร้อยละ 60 และเช่นเดียวกับการศึกษาของ Rolf J. et.al (1991) เรื่องอัตราเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ของกลุ่มผู้ใช้สารเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นเลือด ประเทศอเมริกา จำนวน 224 ราย พบว่ามีการเพิ่มขึ้นของการติดเชื้อโรคเอดส์ในกลุ่มวัยรุ่นที่ติดสารเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นเลือด

4. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และการปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ของ ผู้ใช้แรงงานชาย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ความรู้ และการปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายถึงความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ไม่สามารถนำมาทำนายการปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ คุณวัชรณ เรืองวิริยะ (2532) พบว่าความรู้เรื่องโรคเอดส์ของพยาบาลวิชาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับการดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากพยาบาลวิชาชีพ ไม่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์โดยตรง แต่ได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองซึ่งขึ้นอยู่กับความสนใจความกระตือรือร้นของแต่ละคน ประกอบกับความรู้ที่รับผิดชอบต่อหน้าที่ ดังนั้นแม้จะมีความรู้เรื่องโรคเอดส์น้อย แต่พยาบาลก็ได้ให้การดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ จากการศึกษาของ อัญชลี สิงห์สุต (2534) พบว่าความรู้เรื่องโรคเอดส์ของนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพฯ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ เพราะถึงแม้ความรู้เรื่องโรคเอดส์จะเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะก่อให้เกิดการปฏิบัติ แต่ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดังกล่าว เช่น กลุ่มเพื่อน สิ่งแวดล้อม ชุมชนที่อาศัย ทัศนคติ ประเพณี ฐานะทางเศรษฐกิจ ความต้องการด้านร่างกาย และจิตใจ จากการศึกษาของ อุไรวรรณ วุฒานนท์ (2534) พบว่าความรู้และพฤติกรรมหลักเสี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก ไม่มีความสัมพันธ์กัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีหรือ ไม่มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และการป้องกันโรคเอดส์ก็ตาม ต่างก็มีพฤติกรรมหลักเสี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก และยังมีการศึกษาของชาติ ธีรธรรม และคณะ (2529) พบว่าหญิงอาชีพพิเศษ ในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวถูกต้อง แต่เมื่อมาตรวจพบว่า เป็นกามโรค ไม่ต่างกับหญิงอาชีพพิเศษที่มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติไม่ถูกต้อง

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของนิตยา แสงเล็ก (2530) พบว่า ความรู้และการรับรู้ถึงวิธีคุมกำเนิดของสตรีชาวเขาเผ่าเย้า จังหวัดลำปาง ไม่มีผลต่อการคุมกำเนิด ส่วนการศึกษาของทัศนีย์ ศรีจันทร์ (2528) พบว่า ความรู้ในงานโภชนาการของหัวหน้าสถานีอนามัย จังหวัดลำปาง ไม่มีความสัมพันธ์กับผลงานโภชนาการของสถานีอนามัย และยังมีการศึกษาของ วิลา ตันตโยทัย (2525) เรื่องการศึกษาติดตามความรู้เรื่องโรคและภาวะการควบคุมโรคของผู้ป่วยเบาหวานผู้ใหญ่ที่ควบคุมโรคไม่ได้ พบว่าในผู้ป่วยเบาหวานผู้ใหญ่ที่ไม่สามารถควบคุมโรคได้ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องโรคและภาวะการควบคุมโรคทั้งเมื่อก่อน และหลังการได้รับการสอนและติดตามช่วยเหลือ แสดงว่าภาวะการควบคุมโรคของผู้ป่วยเบาหวานจะเป็นอย่างไรนั้นไม่ขึ้นอยู่กับความรู้เรื่องโรคของผู้ป่วย ส่วนการศึกษาของ อมรา ภิญโญ (2533) เรื่องความรู้เจตคติและบทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรวัย 1-3 ขวบ พบว่า ความรู้และวิธีการเลี้ยงดูบุตรของบิดา ไม่มีความสัมพันธ์กันเพราะการมีความรู้ดีไม่ได้นำไปสู่การปฏิบัติดีเสมอไป เช่นเดียวกับการศึกษาของอวยพร สุกฤษณ์ (2528) พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติการตรวจเต้านมด้วยตนเองของผู้ป่วย นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของพิมพ์พรรณ ศิลปสุวรรณ (2524) ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติของบัณฑิตพยาบาลสาธารณสุขในทัศนะของผู้บังคับบัญชา โดยอธิบายว่าบัณฑิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูง ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นผู้ที่มีความสามารถสูงในการปฏิบัติงานเพราะบุคคลจะปฏิบัติงานได้ดีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของความสามารถหลายประการ ไม่ใช่ความรู้วิชาการเพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จินดา ภิระนันต์ (2525) ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษากับความสามารถในการปฏิบัติงานของผดุงครรภ์อนามัยไทยพุทธตามทัศนะของผู้บังคับบัญชา ไม่มีความสัมพันธ์กัน ส่วนการศึกษาของ ปวงพล ภัทรากกร และคณะ (2530) พบว่าผู้ปกครองที่นำเด็กไปรับวัคซีน มีความรู้ไม่แตกต่างกับผู้ปกครองที่ไม่ได้นำเด็กไปรับวัคซีน จากการศึกษาของ วรกมล รักสวน (2534) พบว่าความรู้เกี่ยวกับพิษภัยและการป้องกันการเล่นปืนและเฮโรอีนกับการปฏิบัติ เพื่อป้องกันตนเอง ครอบครัว และชุมชนจากการเล่นปืนและเฮโรอีนของชาวบ้านหัวน้ำดั่ง จังหวัดเชียงใหม่ ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือไม่ว่าชาวบ้านจะมีความรู้ เกี่ยวกับพิษภัยและการป้องกันการเล่นปืนและเฮโร

อื่นอยู่ในระดับไหนก็ตาม ก็จะไม่มียุทธวิธีปฏิบัติเพื่อป้องกันตนเอง ครอบครัว ชุมชน จากการ
 สบดินและเหยื่ออื่น

การวิจัยครั้งนี้ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่าผู้ใช้แรงงานชายโรงงานอุตสาหกรรม
 ชานินทร์ คอนเดนเซอร์ ที่มีความรู้เรื่องโรคเอดส์ และการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์มากจะ
 ปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ได้ดีกว่าผู้ที่มีความรู้น้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการ
 เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ ไม่สามารถที่จะใช้ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้และการปฏิบัติเพียงอย่าง
 เดียว แต่เป็นเพียงทฤษฎีหนึ่งที่ใช้อธิบายพฤติกรรมมนุษย์ (สาคร ธานีรัตน์, ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์
 และทัศน อินทรสุขศรี, 2531 อ่างในอมรา วิทยุโณ, 2533, หน้า 58) ดังนั้นการอธิบายพฤติกรรม
 มนุษย์ต้องใช้ทฤษฎีอื่นประกอบ โดยเฉพาะพฤติกรรมทางเพศซึ่งมีความสลับซับซ้อนเป็นความต้องการ
 ทางจิตสังคมและมีปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องมากมาย เช่น การศึกษาของ เอ็มพร กาญจนรังสิชัย
 (2532) พบว่า ความเชื่อด้านสุขภาพและการสนับสนุนทางสังคมสามารถร่วมทำนายพฤติกรรม
 อุนามัยเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ได้ อีกทั้งการศึกษาของ สวัสดิ์ บุญวงศ์ (2524) พบว่า
 นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงในวิทยาลัยครูซึ่งอยู่ต่างภูมิภาคจะมีความเชื่อและ
 ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศแตกต่างกัน แสดงว่าปัจจัยด้านวัฒนธรรมในท้องถิ่นยังคงมีอิทธิพลต่อ
 ความเชื่อทั้ง ๆ ที่นักศึกษาเรียนหลักสูตรเหมือนกัน นอกจากนี้การศึกษาของชลอศรี แดงเปี่ยม
 และประยงค์ ลัมตระกูล (2526) พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศ ได้แก่ รายได้ การ
 สังสรรค์ระหว่างเพื่อน การศึกษาในโรงเรียนชายล้วน การติดสิ่งเสพติด กิจกรรมผ่อนคลายความ
 เครียด การได้รับข่าวสารทางเพศ การอยู่อาศัยกับบิดามารดา และความสัมพันธ์ของบิดามารดา
 อย่างก็ตามถึงแม้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพของคนจะมีความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และการ
 ปฏิบัติ แต่บางครั้งความรู้ทำให้เกิดการปฏิบัติได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กัน หรือความรู้
 มีผลต่อการปฏิบัติได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526) กล่าวว่า ความรู้
 มิใช่เครื่องรับประกันว่า ผู้ที่มีความรู้จะมีการปฏิบัติถูกต้อง เพราะบางครั้งความรู้ก็ไม่ทำให้เกิด
 การกระทำในสิ่งที่พึงปรารถนาเสมอไป

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. ระยะเวลาในการศึกษาคั้งนี้จำกัด จึงไม่สามารถศึกษาได้ครอบคลุมถึงเรื่องอื่นๆ ที่อาจมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติ เช่น ทศนคติ ความเชื่อ วัฒนธรรม และประเพณี
2. ข้อคำถามในแบบสอบถามมีจำนวนน้อย รวมทั้งคำถามเกี่ยวกับความรู้ในการใช้ถุงยางอนามัยไม่ครอบคลุม และไม่สัมพันธ์กับคำถามเกี่ยวกับวิธีการใช้ถุงยางอนามัย ดังนั้นจึงอาจทำให้ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

การนำผลการวิจัยไปใช้

1. ใช้เป็นแนวทางในการให้ความรู้ เรื่อง โรคเอดส์และการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์แก่ผู้ใช้แรงงานชาย โดยเฉพาะเรื่องที่มีความรู้สั้นๆ หรือมีความรู้ที่ยังไม่ถูกต้อง
2. ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ในประเด็นอื่น ๆ ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

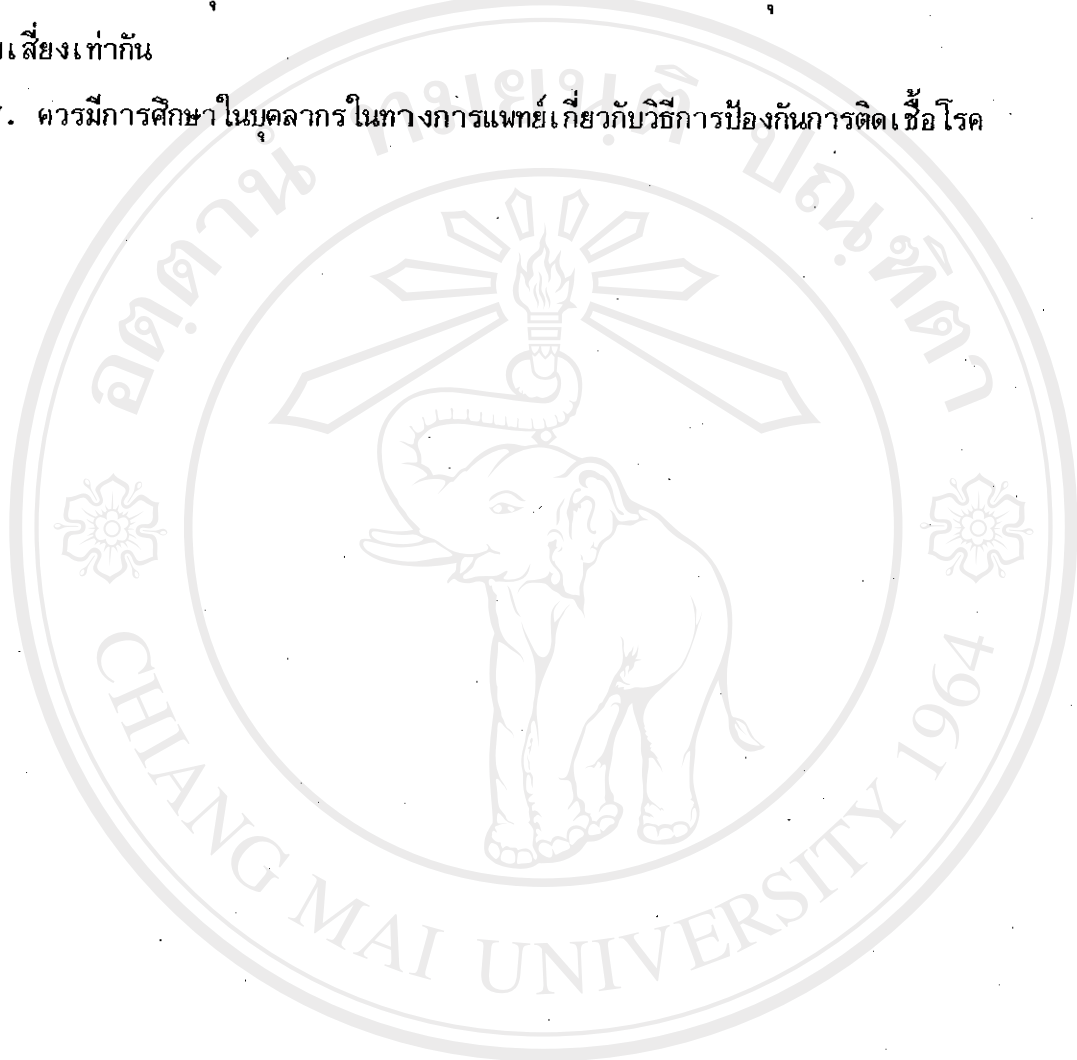
1. ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีการเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างจากสถานประกอบการหลายแห่ง
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบในกลุ่มอายุต่าง ๆ เพื่อจะเป็นแนวทางในการควบคุมป้องกันโรคเอดส์ได้ชัดเจน และตรงเป้าหมายมากขึ้น
3. ควรศึกษาเพิ่มเติมเรื่องทัศนคติ และปัจจัยด้านอื่นที่จะมีผลต่อการปฏิบัติ
4. ควรศึกษาเชิงคุณภาพร่วมด้วย เพื่อให้ทราบและเข้าใจถึงชนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม ซึ่งจะทำให้สามารถนำผลที่ได้มาอธิบายการวิจัยให้ครอบคลุมมากขึ้น
5. ควรทำการศึกษาค้นคว้าความต้องการทางด้านจิตสังคมของผู้ติดเชื้อโรคเอดส์หรือผู้ที่ตรวจพบผลเลือดบวก เพราะบุคคลกลุ่มนี้ในวันจะมีมากขึ้นในสังคม และจำเป็นต้องดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่น

เพื่อจะได้สามารถนำผลมาวางแผนในการปรับปรุงสภาพสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นด้านคนและสิ่งของเพื่อรองรับและเกื้อหนุน บุคคลกลุ่มนี้ให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขต่อไป

6. ควรศึกษาในกลุ่มเกษตรกร และประชาชนทั่วไป เพราะปัจจุบันนี้ถือว่าประชาชนทุกคนมีความเสี่ยงเท่ากัน

7. ควรมีการศึกษาในบุคลากรในทางการแพทย์เกี่ยวกับวิธีการป้องกันการติดเชื้อโรค

เอดส์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved